

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-62>

**CONTROL AND SUPERVISORY PROCEDURES
OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE
IN THE IMPLEMENTATION OF STATE POLICY
ON PRODUCTION OF WEAPONS, AMMUNITION,
AND DUAL-USE GOODS UNDER MARTIAL LAW**

**КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВІ ПРОЦЕДУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ
У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА ЗБРОЇ, БОЄПРИПАСІВ
ТА ТОВАРІВ ПОДВІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Makarchuk V. V.

*DSc (Law), Associate Professor,
Bila Tserkva National Agrarian
University*

Макарчук В. В.

*доктор юридичних наук, доцент,
Білоцерківський національний
аграрний університет*

Крім наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та їх аналогів спеціальному контролю підлягають вогнепальна зброя та боєприпаси до неї. За чинним законодавством України власне вогнепальна зброя є об'єктом, на який накладаються обмеження у цивільному обігу, що вимагає особливого контролю з боку держави в особі правоохоронних органів, зокрема органів Національної поліції України.

Відповідно до положень наказу Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 р. № 622 яким була затверджена «Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» [1] дозвіл на придбання та перевезення такого виду зброї та боєприпасів до неї можуть отримати тільки ті суб'єкти, що перелічені у п. 2.1 зазначеної Інструкції. До них відносяться: міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, підприємства, установи, суб'єкти господарювання та фізичні особи, які обіймають посади в органах публічної влади та здійснюють особливі службові повноваження, відповідно до чинного законодавства. Решта осіб такий дозвіл одер-

жати не вправі, оскільки вогнепальна зброя в Україні для придбання, володіння і користування не є загальнодоступною [2, с. 7]. Відповідно до чинного законодавства Департаментом превентивної діяльності Національної поліції України та його територіальними підрозділами на місцях зазначеним суб'єктам за чинним законодавством України можуть надаватися адміністративні послуги з видачі дозволів на: 1) придбання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї; 2) їх перевезення територією України або через митний кордон держави; 3) їх зберігання; 4) носіння відомчої зброї; 5) зберігання і носіння вогнепальної зброї [1].

Таким чином, Національна поліція через дозвільні процедури регулює обіг вогнепальної зброї та боєприпасів до неї. Адже, як і незаконний обіг наркотичних засобів, так і зброї створюють значні проблеми для національної безпеки і оборони будь-якої країни. Про останнє свідчать масові розстріли мирного населення в Сполучених Штатах Америки. Так, Діланн Руф в штаті Південна Кароліна, із застосуванням напівавтоматичного пістолету Glock 45-го калібру вбив дев'ятьох людей, а Роберт Бауерс використав три пістолети Glock 357 разом із штурмовою гвинтівкою у своїй стрілянні в синагозі «Дерево життя» у Піттсбурзі, штат Пенсільванія, убивши одинадцятьох [3].

Для сфери національної безпеки і оборони має велике значення контрольна-наглядова процедура щодо дотримання вимог «Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 січня 2004 р. № 86 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. № 974). Так, відповідно до зазначеного порядку розгляд заяв про отримання дозволів на право здійснення експорту товарів до держав, стосовно яких встановлено часткове ембарго або обмеження на експорт таких товарів виходячи з міжнародних зобов'язань України, у разі необхідності забезпечення національної безпеки здійснюється із залученням у межах компетенції Міністерства закордонних справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України, розвідувальних органів України та Міжвідомчої комісії з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю [4].

Проблема контролю і нагляду за розповсюдженням зброї ускладнюється ще й тим, що не тільки військове обладнання та технології можуть бути застосовані для виробництва зброї. Обладнання та технології, що використовуються в «цивільних» секторах промисловості у деяких випадках є також придатними для виробництва зброї (це так звані «товари подвійного використання», основною властивістю яких

є те, що незважаючи на першочергове «цивільне» призначення цих товарів, вони можуть бути використані у військовій сфері або у військових цілях) [5].

Також органи Національної поліції України виконують суттєве навантаження щодо реалізації ряду повноважень з видачі дозволів (у тому числі узгоджень) на здійснення певної діяльності, зокрема дозвіл на проведення підривних робіт і виготовлення непромислових вибухових речовин на місцях [6, с. 220].

Отже, контрольно-наглядові процедури, що проводяться Національною поліцією України при реалізації державної політики у сфері виробництва зброї, боєприпасів та товарів подвійного використання повинні бути збалансованими, особливо в умовах воєнного стану. З одного боку максимально формалізованими, оскільки мають справу зі сферою національної безпеки і оборони, а з іншої не створювати бар'єри для найбільш технологічних галузей враховуючи сучасні реалії воєнного часу.

Література:

1. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї : Наказ М-ва внутр. справ України від 21.08.1998 р. № 622 : станом на 23 черв. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення: 23.02.2024).

2. Фоменко А. Є. Поліцейська діяльність: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2019. № 2. С. 6–15.

3. McCord Mary B. and Annie L. Owens. The court must consider the national security and public safety threats posed by concealable weapons. SCOTUSblog, 2021. URL: <https://www.scotusblog.com/2021/10/the-court-must-consider-the-national-security-and-public-safety-threats-posed-by-concealable-weapons>

4. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання : Постанова Каб. Міністрів України від 28.01.2004 р. № 86 : станом на 14 листоп. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-p#Text> (дата звернення: 23.02.2024).

5. Довідник з експертного контролю України. Практичні питання для експортерів / упорядники: Ю. О. Виборнова, Є. О. Грицай, О. М. Гришуткін, О. М. Дмитренко, Ю. Г. Лазаренко, Н. В. Мацько, О. І. Сівер, Л. В. Чечеюк. Київ : КВЦ, 2016. 580 с.

6. Адміністративна діяльність Національної поліції / кер. авт. кол. : В. А. Глухверя. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 248 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-63>

**LEGAL AND ORGANIZATIONAL PROBLEMS
OF THE CHEMICAL INDUSTRY OF UKRAINE
IN THE PRODUCTION OF COMPONENTS
FOR DOMESTIC ROCKETRY**

**ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ ХІМІЧНОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ЩОДО ВИРОБНИЦТВА
КОМПОНЕНТІВ ДЛЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ РАКЕТНОЇ ТЕХНІКИ**

Stepanov D. M.

*Postgraduate Student,
Academy of Labour, Social Relations
and Tourism*

Степанов Д. М.

*аспірант академія праці, соціальних
відносин і туризму
<https://orcid.org/0009-0004-3334-1140>
stepanovdmirro327@gmail.com*

Не дивлячи на те, що хімічна промисловість вважається в Україні одним з ключових секторів економіки України, в яких працюють понад 1600 підприємств та структурних підрозділів [1]. Проте, здобутки її є сумнівними. Звертаючись до макроекономічної позиції хімічної промисловості в економіці України необхідно відзначити, що частка продукції хімічної промисловості у ВВП у 2020 році становила 3,1%. За показниками річного валового обороту в хімічній промисловості Україна наразі продовжує займати досить низьке місце, цей рівень (4,6 млрд. дол. США) близький до Болгарії, Румунії, Індонезії, В'єтнаму (2–5 млрд. дол. США). У переважній більшості промислово розвинутих країн річний оборот хімічної промисловості перевищує 8–10 млрд. дол. В США, середній показник перебуває в діапазоні від 50 до 100 млрд. В абсолютній більшості промислово розвинутих країн середній діапазон частки хімічної промисловості у промисловому